

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över betänkandet Kamerabevakning i brottsbekämpningen – ett enklare förfarande (SOU 2018:62)**

(Ju2018/04065/L4)

Riksdagens ombudsmän har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet Kamerabevakning i brottsbekämpningen – ett enklare förfarande.

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå åtgärder som kan underlätta kamerabevakning som sker i brottsbekämpande syfte och som omfattas av kamerabevakningslagens tillämpningsområde.

Utredningen föreslår bl.a. att den nu gällande tillståndsplikten för att använda kamerabevakning tas bort för Polismyndigheten, Kustbevakningen, Säkerhetspolisen och Tullverket. Dessa myndigheter ska även fortsättningsvis få använda kamerabevakning, om intresset av bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Denna intresseavvägning som i dag görs av tillståndsmyndigheten ska enligt förslaget göras av myndigheterna själva.

Jag har följande synpunkter på utredningens förslag.

Förslaget kan förväntas föra med sig en ökad användning av kamerabevakning i bl.a. brottsbekämpande syfte. Jag kan i och för sig godta detta, men är tveksam till att lagstiftningen om kamerabevakning ska förlita sig på att integritetsaspekterna tillvaratas av dataskyddsregleringen i den utsträckning som är fallet i utredningens förslag. Jag är också tveksam till att tillståndsplikten tas bort utan att ersättas med t.ex. en anmälningsplikt.

Som Datainspektionen fört fram i den kartläggning som utredningen har gjort innebär dagens tillståndsförfarande bl.a. att bedömningen av om en kamerabevakning är laglig görs på förhand av en utomstående myndighet med särskild kompetens på området. Allmänheten kan därmed förlita sig på att den kamerabevakning som bedrivs är rättsenlig och att det tas hänsyn till de integritetsaspekter som är aktuella, förutsatt att tillståndsvillkoren och reglerna i dataskyddsförordningen respektive brottsdatalagen följs. (Se s. 121 i betänkandet.)

Om tillståndsplikten tas bort kommer det i stället, fränsett de situationer där kravet på förhandssamråd enligt dataskyddsförordningen eller brottsdatalagen aktualiseras, att bli fråga om en korrigerande tillsyn. Enligt min mening innebär detta en inte obetydlig risk för att rättsstridig kamerabevakning kommer att kunna äga rum innan tillsynsmyndigheten vidtar åtgärder.

För att integritetsaspekterna även fortsättningsvis ska beaktas föreslår utredningen att de myndigheter som ska få använda kamerabevakning utan krav på tillstånd ska göra den intresseavvägning som i dag görs av tillståndsmyndigheten. Att flytta ansvaret för intresseavvägningen på det sätt som föreslås innebär dock med nödvändighet att integritetsskyddet försvagas. Till skillnad från nu gällande ordning kommer enligt utredningens förslag avvägningen att göras av den myndighet som har bedömt att det utifrån myndighetens ansvar och uppgifter finns ett behov av kamerabevakning i det aktuella fallet. Myndigheten har alltså ett eget intresse i frågan. Den kan – av naturliga skäl – vidare inte heller ha den särskilda kompetens och det helhetsperspektiv som en oberoende tillståndsmyndighet har. Denna fråga har enligt min mening inte beaktats tillräckligt i utredningen.

Jag kan också konstatera att den bestämmelse utredningen föreslår ger begränsad vägledning för hur intresseavvägningen ska göras, eftersom den endast i allmänna ordalag anger vilka omständigheter som man ska fästa särskild vikt vid.

Sammanfattningsvis anser jag att utredningen inte tillräckligt beaktat den försämring av integritetsskyddet som det innebär om man tar bort tillståndsplikten. Det finns därför anledning att i det fortsatta lagstiftningsarbetet analysera integritetsfrågan och behovet av integritetsskyddande åtgärder ytterligare.

Cecilia Renfors

Helena Tyni